

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Olmaya Hak Kazanan Bölümlerinin Genel Kontenjan Durumları ile Öğretmen Atama Sayılarının İncelenmesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, son beş yılda Türkiye genelinde ve KKTC’de bulunan spor bilimleri fakültesi, eğitim fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu, sağlık bilimleri fakültesi ile uygulamalı bilimler fakültesinde(4 fakülte – 1 beden eğitimi ve spor yüksekokulu) yer alan rekreasyon, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, egzersiz ve spor bilimleri ve engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümlerinin (toplam 7 bölüm) kontenjan sayılarını inceleyerek ortaya koymaktır. Araştırmada toplam 113 üniversiteyi kapsamaktadır. Bunun yanı sıra, formasyon, öğretmen atama sayıları, son dönemde uygulanan tasarruf tedbirleri ve öğretmen akademisi gibi konular da ele alınmıştır. Araştırma tarama modelinde olup, Türkiye ve KKTC’de olan üniversiteler araştırma kapsamındadır. Araştırma sürecinde son 5 yılda MEB atama sayıları da incelenmiştir. Bu kapsamda beden eğitimi ve spor öğretmenliği branşında; 2020 yılında 810 öğretmen, 2021 yılında 891 öğretmen, 2022 yılında 288 öğretmen, 2023 yılında 990 öğretmen ve 2024 yılında 320 öğretmen ataması olduğu görülmektedir. Fakülte ve yüksekokullarda bulunan bu ilgili bölümlere 2020 yılında 14128 öğrenci, 2021 yılında 13202 öğrenci, 2022 yılında 14912 öğrenci, 2023 yılında 15325 öğrenci ve 2024 yılında 14138 öğrenci için kontenjan açılmıştır. Açılan kontenjan sayılarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü için bu kontenjan sayıları 2020 yılında 3530 öğrenci, 2021 yılında 3343 öğrenci, 2022 yılında 3595 öğrenci, 2023 yılında 3605 öğrenci ve 2024 yılında ise 2881 olarak belirlenmiştir. Sadece öğretmenlik bölümü için açılan kontenjanlara bakıldığında bile atama sayılarına oranla kontenjan sayılarının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra diğer bölümlere de formasyon verilerek öğretmen sayısı daha da artmaktadır. Elde edilen veriler, öğretmen aday sayısındaki artışa karşın atama kapasitesinin yetersiz kaldığını ortaya koymakta; formasyon ile kontenjan politikalarında düzenleme ve iyileştirmeye ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Pedagojik Formasyon Eğitimi, Üniversite Kontenjanları, Öğretmen Atama Sayıları

Analysis of the General Quota Status of Departments Leading to Physical Education and Sports Teaching and Teacher Appointment Numbers

ABSTRACT

The aim of this study is to examine and present the quota numbers of the departments recreation, sports management, coaching education, physical education and sports teaching, physical education and sports teaching for individuals with disabilities, exercise and sports sciences, and exercise and sports sciences for individuals with disabilities (A total of 7 departments) within the faculties of sports sciences, faculties of education, physical education and sports schools, health sciences faculties and applied sciences faculties (4 faculties – 1 physical education and sports schools) located in Turkey and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) over the past five years. The research encompasses a total of 113 universities. In addition, topics such as pedagogical formation, teacher appointment numbers, recent austerity measures and the teacher academy have also been addressed. The research is a survey model and universities in Turkey and TRNC are included in the study. During the research process, the teacher appointment numbers of the Ministry of National Education (MEB) over the last five years were also examined. In this context, for the field of physical education and sports teaching, the number of teacher appointments in 2020 was 810, in 2021 was 891, in 2022 was 288, in 2023 was 990 and in 2024 was 320. For the relevant departments in the faculties and schools, the quotas for students were 14128 in 2020, 13202 in 2021, 14912 in 2022, 15325 in 2023 and 14138 in 2024. According to the quota numbers for these departments, the quota numbers for the physical education and sports teaching department were 3530 students in 2020, 3343 students in 2021, 3595 students in 2022, 3605 students in 2023 and 2881 students in 2024. Even when looking at the quotas opened for the teaching department alone, it is evident that the number of quotas is quite high compared to the appointment numbers. Furthermore, the number of teachers is further increased by offering pedagogical formation to students in other departments. When considering both the number of students in the teacher training department and the students who qualify to become teachers through pedagogical formation, it is evident that the teacher appointment numbers are highly insufficient. The findings demonstrate that, although the number of prospective teachers has increased, the appointment capacity has remained inadequate, highlighting the need for reform and improvement in pedagogical formation and quota policies.

Keywords: Physical Education and Sports Teaching, Pedagogical Formation Training, University Quotas, Numbers of Teacher Appointment,

GİRİŞ

Günümüzde yaygın olarak kullanılan "eğitim" terimi, birçok eğitimci tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Tylor (1950)¹ eğitimi; bireylerin davranış biçimlerini dönüştürme süreci olarak tanımlarken, Ertürk (1984)² bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır. Aydın (2000)³ ise bireylerin beklentileri ve ihtiyaçlarına göre şekillenen kalıcı davranış değişiklikleri toplamı olarak tanımlamaktadır. Harmandar'a (2000)⁴ göre ise eğitim, bireyleri ve toplumları belirli bir amaca yönlendiren, ayrıca birikimlerin gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayan yaşantılar kazandıran önemli bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Eğitim, etkileşim yoluyla gerçekleştiğinden öğrencinin kendisi, öğretmeni, arkadaşları ve fiziksel çevresiyle olan ilişkilerine odaklanmaktadır ve bu süreç sonunda bireyin hedefleri, bilgisi, davranışları, tutumları, istekleri ve ahlaki değerleri gelişmektedir⁵. Eğitimin temel hedefleri, bireylerin geleneklere, ulusal değerlere ve kültüre bağlılıklarını geliştirmekle birlikte aynı zamanda değişime ve yeniliklere açık olmalarını sağlamaktır⁶.

Eğitim sisteminin en temel ögesi kuşkusuz öğretmenlerdir. Bir ülkenin gelişiminde, nitelikli insan gücünün oluşturulmasında, toplumsal huzur ve barışın sağlanmasında, bireylerin sosyal hayata uyum sağlamasında ve kültürel değerlerin yeni nesillere aktarılmasında öğretmenler kritik bir öneme sahip olmaktadır⁷. Toplumun şekillenmesinde önemli bir rol oynayan öğretmenlerin, ülkenin ve zamanın gereksinimlerine uygun şekilde eğitim almış olmaları gerekmektedir. Çünkü bir ülkenin gelişimi ve toplumun yaşam standardı, öğretmenlerin yeterli bir eğitim almasına ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilecek mesleki ve kişisel niteliklere sahip olmalarına bağlıdır⁸.

Her meslek için belirlenen ortak nitelikler mevcuttur. Bu nitelikler arasında uzmanlık bilgisi, mesleğe giriş denetimi, meslek etiği, çalışma özgürlüğü, meslek kuruluşları, hizmet koşulları ve toplum tarafından meslek olarak tanınma gibi unsurlar yer almaktadır⁹. Öğretmen adaylarının, mesleklerini başarılı bir şekilde icra edebilmesi ve öğretim yapacakları alanla ilgili bilgi edinmeleri için kapsamlı bir eğitim sürecinden geçmeleri ve uzmanlık eğitimi almaları gerekmektedir. Öğrencilerin sosyalleşmesine yardımcı olmak ve sosyal kültürü onlara iletmekle yükümlü olan öğretmenin, başarılı olabilmesi için toplumunun kültürünü derinlemesine anlaması ve eğitim bilimine dair teori ve ilkelere hâkim olması önemlidir¹⁰. Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bu süreçlerle ilgili yönetim sorumluluklarını üstlenen özgün bir meslek dalıdır. Öğretmenlik mesleğine hazırlık, genel kültür, alan bilgisi ve pedagojik formasyon gibi çeşitli eğitimlerle sağlanır¹¹.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni, mesleğinin değerinin farkında, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, Türk milli eğitim sistemine uygun şekilde ders veren, siyasi propaganda yapmaktan kaçınan, insan haklarına saygılı, bağımsız düşünme yeteneğine sahip ve dürüst bir şekilde davranan bir öğretmen olarak tanımlanmaktadır¹². Başka bir tanımda ise Beden eğitimi ve spor öğretmeni; öğrencileriyle olumlu ilişkiler geliştiren, sorunların çözümünde destek sağlayan, nazik, adaletli, esprili ve güvenilir bir birey olarak tanımlanırken ayrıca dersi eğlenceli bir biçimde sunarak, öğrencilerin sosyalleşmelerine ve yeteneklerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olduğu belirtilmektedir¹³. Eğitim sistemimizin önemli bir unsuru olan beden eğitimi ve spor dersinin amaçlarına ulaşabilmesi, nitelikli, gelişimci, araştırmacı, yenilikçi ve yaratıcı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin katkısıyla sağlanabilir¹⁴.

Ülkemizde BESÖ (Beden eğitimi ve spor öğretmenliği) bölümünden mezun olan öğrenciler öğretmen olabilmektedir. Öğretmenlik bölümünden mezun olmayan adaylar pedagojik formasyon eğitimi alarak öğretmenlik mesleğini icra edebilmektedirler. Pedagojik formasyonla ilgili usul ve esaslar çerçevesinde açılan pedagojik formasyon eğitimi sertifika programları, üniversite imkanları göz önüne alınarak isteğe bağlı şekilde lisans eğitimi sırasında verilmesine karar verilmiştir¹⁵. Bu nedenle ülkemizde BESÖ bölümü dışındaki öğrencilerin formasyon almaları ve başarıyla tamamlamaları dahilinde beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanmaktadırlar.

BESÖ ile EBESÖ (Engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği) bölümleri dışında pedagojik formasyon eğitimi ile beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümler incelendiğinde; spor yöneticiliği, rekreasyon, antrenörlük eğitimi, ESB (egzersiz ve spor bilimleri), engellilerde egzersiz ve spor bilimlerinin (EESB) yer aldığı söylenebilir. Bu bölümlerin yaygın olarak spor bilimleri fakültesinde olduğu düşünülse de ayrıca beden eğitimi ve spor yüksekokulu (BESYO), eğitim fakültesi, sağlık bilimleri fakültesi ve uygulamalı bilimler fakültesinde de eğitim öğretim süreci yürütülmektedir. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından sporla ilgili lisans bölümlerine öğrencilerin yerleştirilme sürecinde özel yetenek sınav puanı, ortaöğretim başarı puanı ve TYT (Temel Yeterlilik Sınavı) sınav puanı kullanılmaktadır. 2024 yılına kadar ülkemizde bu sınavlarla birlikte ilgili bölümlerin bulunduğu her üniversitede özel yetenek sınavları yapılarak sıralamaya bağlı olarak öğrencilerin yerleştirmeleri yapılmaktaydı. Ancak 2024 yılı itibarıyla bu uygulama ÖZYES (Özel Yetenek Sınavı) olarak değiştirilmiştir. YKS (Yükseköğretim Kurumları Sınavı) sınavına giren ve hesaplanmış TYT puanı olan ve yükseköğretim kurumlarının özel yetenek sınavı kapsamında öğrenci alan spor (spor bilimleri alanında eğitim veren) programlarında öğrenim görmek isteyen tüm adayların ÖZYES'e başvurmaları ve sınava girmeleri zorunludur. Bu programlarda öğrenim görmek isteyen engelli adayların da ÖZYES'e başvurmaları ve sınava girmeleri zorunludur. Adayların sporcu özgeçmişleri varsa ek puan olarak hesaplamaya yansımaktadır¹⁶.

Beden eğitimi öğretmenleri, BESÖ bölümünden mezun olarak devlet veya özel kurumlarda çalışabilmektedir. Ayrıca engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği lisans programı da vardır ve ülkemizde sadece bir üniversitede bulunmaktadır. Bu program, engelli insanların spor sayesinde sosyalleşmelerini sağlayan, yaşam becerilerini kolaylaştırmayı hedefleyen, görünüş, tutum ve davranışların yanı sıra kültürel yeterlikleri ile de topluma örnek olan öğretmen, spor bilimci ve kondisyoner yetiştirmeyi amaçlayan bir programdır¹⁷.

Spor yöneticiliği bölümü spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi ile spor yüksekokullarında sunulan, spor yönetimi ve koordinasyonu ile spor işletmeciliği alanlarında eğitim vermekte ve kamu ile özel sektörde sporla ilgili yönetim pozisyonları için nitelikli insan kaynağı sağlamaktadır¹⁸.

Antrenörlük eğitimi bölümünde, antrenman bilgisi ve genel kültür konularında hem teorik hem de uygulamalı eğitim sunulmaktadır. Bu programın amacı, kamu ve özel spor kuruluşlarının çeşitli branşlarında antrenör yetiştirmektir¹⁹.

Rekreasyon, günümüzün yoğun çalışma hayatında bir nefes alma etkinliği olarak önemli bir bilim dalı haline gelmiştir. Rekreasyon bölümleri, alan bilgisi ve genel kültür

konularında eğitim vererek rekreasyon uzmanları ve liderleri yetiştirmeyi hedeflemektedir¹⁸.

ESB lisans programı ise, bireylerin sağlıklı yaşam, fiziksel uygunluk, performans ve kondisyon özelliklerini geliştirmeye yönelik ölçme, değerlendirme ve analiz yapabilen; sporun fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutlarını anlayan; alanında bilimsel araştırmalar gerçekleştirebilen ve bilimsel ile teknolojik gelişmeleri takip edebilen nitelikli egzersiz ve spor uzmanları yetiştirmeyi amaçlamaktadır²⁰. Bu bölüm kapsamında öğrencilerin, engellilerde egzersiz ve spor uzmanı/eğitmeni unvanıyla mezun olabildikleri bir lisans programı da mevcuttur. Bu bölümden mezun olan öğrenciler engelliler beden eğitimi ve spor eğitmenliği ve uzmanlık alanlarında antrenörlük yapma hakkı elde etmektedirler²¹.

Ülkemizde devlet kurumlarına ilk atama kapsamında öğretmenliğe yapılan atamalarda, Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) puan üstünlüğüne göre yapılan tercihler dikkate alınarak elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. Engelli olan adayların atamaları puan üstünlüğüne göre adayların tercihleri de dikkate alınarak gerçekleştirilir. Yapılan atamalarda puan eşitliği olması durumunda bilgisayar kurası ile atanacak olan aday belirlenir. Milli sporcuların atamaları ise Gençlik Spor Bakanlığı (GSB) tarafından belirlenen sıralamaya göre gerçekleştirilir²².

Atama kontenjanlarının belirlenmesinde, atama izni verilen öğretmen kadrolarının en fazla %1'i yeniden atamada kullanılmaktadır. Millî eğitim bakanlığı öğretmen atama ve yer değiştirme yönetmeliği, (2017)²³'nde belirtildiği gibi; devlet memurluğunu bırakanlar, daha önceden eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfına dâhil öğretmen unvanlı kadroda adaylıklarının kaldırılmış olması gerekçesiyle yeniden atamaya başvurabilirler. Yeniden atama kapsamında başvurabilecek bir diğer grup ise devlet üniversitelerinde en az 2 yıl şartıyla öğretim üyesi, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi ve uzman olarak çalıştıktan sonra bu görevden ayrılanlar gerekli şartları sağlaması halinde öğretmen olarak atanmak üzere başvurabilirler. Yeniden atama kontenjanının dışında olan kadrolar ilk atama için kullanılır. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği için ayrılan ilk atama kontenjanlarının en çok %10'u milli sporcuların atamalarında kullanılır²².

MEB atama sürecinde adayların KPSS'de aldığı puanlara ek olarak mülakatlarda (sözlü sınav) başarılı olmalarını zorunlu tutmaktadır. Söz konusu süreçte, adayların mesleki yeterlilikleri, iletişim yetenekleri, problem çözme becerileri ile genel kültür yeterlikleri değerlendirilmektedir²³.

Öğretmenler devlet kurumlarında kadrolu, sözleşmeli veya ücretli olarak çalışabilmektedirler. Sözleşmeli öğretmen olmak için öğretmenlik bölümünden mezun olmak ya da pedagojik formasyon eğitimi almış olmak, KPSS'den en az 50 puan almış olma şartları vardır. E-devlet üzerinden öğretmenler başvurularını gerçekleştirebilmektedir²⁴. Kadrolu Öğretmen, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 4/A bendine göre, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilen öğretmen olarak tanımlanmaktadır²⁵.

Devlet Memurları Kanunu, (1965)²⁶'na göre ücretli öğretmenlik, okullarda mevcut boş pozisyonların, doğum izni, ücretsiz izin, sağlık sorunu ve rapor gibi durumlar nedeniyle

öğretmen ihtiyacının ortaya çıkması durumunda il ve ilçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesi ve 4. maddenin C fıkrasına dayanarak geçici olarak görevlendirilen ve gerçekleştirdiği ders saatleri karşılığında öğretmene ödeme yapılan bir sistemdir.

2025 yılında MEB tarafından alınan yeni bir kararla birlikte 2025 yılından itibaren öğretmen adayları KPSS yerine Millî Eğitim Bakanlığı Akademi Giriş Sınavına (MEB-AGS) girecektir. Bu sınav; Akademi Giriş Sınavı (AGS) ile Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) olarak iki oturumda gerçekleştirilecektir. AGS'de adaylara 80 soru 110 dakika, ÖABT'de ise 50 soru 70 dakika olarak uygulanacaktır²⁷. AGS ve ÖABT puanlarının %50'si alınarak öğretmen adaylarının MEB-AGS puanları belirlenecektir²⁸. 2025 yılında yapılacak olan 25 bin öğretmen atamasının 10 bini 2025 AGS ile 15 bini ise 2024 KPSS ile gerçekleştirilecektir²⁹.

Bunların yanı sıra 2024 yılı itibarı ile MEB tarafından, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlamak ve eğitim kalitesini artırmak amacıyla Milli Eğitimi Akademisi-Öğretmen Akademisi adında yeni bir uygulamanın hayata geçirileceği duyurulmuştur. Akademi, mesleğe başlamadan önce 550 saatlik zorunlu bir eğitim verecektir. Eğitim programı eğitim fakültesinden mezun olanlar için 3 dönem, eğitim fakültesi harici bir fakülteden mezun olanlar için ise 4 dönem boyunca uygulanacaktır ve her dönem 10-14 hafta sürecektir. Öğretmen adayları eğitimden başarılı bir şekilde geçmesi halinde sözleşmeli olarak atanacak ve üç yılın sonunda kadroya geçme hakkı elde edeceklerdir³⁰.

Ülkemizde BESÖ sözleşmeli öğretmen sayıları incelendiğinde 2024 yılı öncesinde öğretmen atama sayılarının bu seneye göre daha yüksek sayılarda olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak 17 Mayıs tarihli Resmî Gazete, (2024)³¹'de, kariyer personel alımı gibi birçok süreci doğrudan etkileyecek olan yayımlanan tasarruf genelgesi olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü Tasarruf Genelgesi'nin "Personel Giderleri" başlıklı bölümünde "*Mevcut personelin etkin ve verimli çalışmasını sağlamak üzere gerekli tedbirler alınacak, bu personel hizmet standartlarına uygun ve dengeli bir şekilde görevlendirilecek ve âtıl personel oluşmasına izin verilmeyecektir. Kanundan doğan mecburi yükümlülüklerin yerine getirilmesi hariç olmak üzere bir önceki mali yılda kadro ve pozisyon sayılarında emeklilik, istifa ve ölüm gibi nedenlerle meydana gelen azalma kadar yeni kadro ve pozisyon ihdas ya da kullanım talebinde bulunulabilecektir. Mahalli idareler bakımından bu kapsamdaki uygulamalarda, ilgili mevzuatta yer alan norm kadro ilke ve standartları ile yıllık toplam personel giderleri hakkındaki oranlar esas alınacaktır.*" ifadesi yer almaktadır. Bu genelge kapsamında öğretmen alımları da etkilenen unsurlar arasındadır.

Bu çalışmanın amacı, Yüksek Öğretim Kurulu'na (YÖK) bağlı Türkiye'de ve KKTC'de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümlerin son beş yıldaki (2020-2024) kontenjan sayılarının incelenmesidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin yanı sıra pedagojik formasyon sertifika programı ile beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan diğer spor ile ilgili olan rekreasyon, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, egzersiz ve spor bilimleri ile engellilerde egzersiz ve spor bölümlerinde kontenjan sayılarının incelenmesi de amaçlanmaktadır. Ayrıca devlet okullarında beden eğitimi ve spor öğretmenliği branşında öğretmen atama sayılarıyla birlikte bu branş öğretmeni

olmaya hak kazanan tüm spor bölümlerindeki kontenjan sayılarının ele alınmasıyla birlikte genel tablo ortaya konulacaktır.

Araştırma Problemleri

- 1- 2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin bulunduğu fakültelerin ve kontenjan sayılarının dağılımları nasıldır?
- 2- 2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan pedagojik formasyon sertifika programı ile beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan diğer spor bölümleri ve bu bölümlerin bulunduğu fakültelerin ve kontenjan sayılarının dağılımları nasıldır?
- 3- 2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümlerin yıl bazında toplam kontenjan dağılımları ve yıllara göre bu bölümlerin genel kontenjan sayılarının karşılaştırması nasıldır?
- 4- 2020-2024 yıllarına ait Beden eğitimi ve spor branşında taban KPSS puanları, taban sözlü sınav puanı ve öğretmen atama sayıları nasıldır?

MATERYAL VE METOT

Araştırma modeli

Bu çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir³². Bu yöntem, alan yazında çoğunlukla diğer araştırma yöntemlerinin tamamlayıcısı olarak hizmet ederken tek başına bir yöntem olarak da kullanılmaktadır^{33,34}. Belirli bir amaca yönelik olarak kaynakları bulma, okuma, kaydetme ve değerlendirme işlemlerini içeren bir analizdir³⁵. Bu süreç aynı zamanda araştırılması planlanan olgu ya da olgulara dair bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesidir³⁶. Araştırma konusu ile ilgili diğer kişi veya kurumların yazmış ya da hazırlamış olduğu çeşitli belge, yazı, yapım veya kalıntının toplanarak incelenmesine doküman analizi denilmektedir³⁷.

Veri toplama araçları ve verilerin analizi

Çalışma kapsamında 2020-2024 yılları arasında ÖSYM tarafından ilan edilen merkezi yerleştirme ile öğrenci alan yükseköğretim BESÖ ile öğretmen olmaya hak kazanan ilgili diğer lisans programları tablosunun ilk yerleştirme sonuçlarına göre verilen genel kontenjan sayılarını içeren dokümanlar incelenmiştir^{38,39,40,41,42}. Araştırma toplam 113 üniversite, 4 fakülte, 1 yüksekokul ve 7 bölümü kapsamaktadır.

Verilerin analizi ile ilgili olarak beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan Türkiye’de ve KKTC’de bulunan devlet ve vakıf üniversitelerinde yer alan tüm spor ile ilgili bölümlerin bulundukları üniversiteler, fakülteler ve kontenjan sayıları incelenerek yeni tablolarda sunulmuştur. Her branşın yıllara göre öğrenci yerleşme sayılarına göre oluşturulan genel kontenjan tablosu ve grafikleri de ayrı ayrı gösterilmiştir. Son olarak ilgili programların MEB Personel Genel Müdürlüğü tarafından ilan edilen Beden Eğitimi ve Spor branşına yönelik öğretmen 2020-2024 yılları arasındaki öğretmen atama sayılarının yayımlandığı dokümanlar da incelenerek ayrı bir tabloda gösterilmiştir.

BULGULAR

1.2020-2024 yılları arasında Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin bulunduğu fakültelerin ve kontenjan sayılarının dağılımlarına ilişkin frekans tablosu Tablo 1’de gösterilmiştir^{38,39,40,41,42}.

Tablo 1. BESÖ Bölümü ile EBESÖ Bölümünün Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Adıyaman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	50	25
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	50	50	30
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Spor bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Akdeniz Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Aksaray Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	35
Alanya Alaaddin Keykubad Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	20
Amasya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	0
Ankara Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Ardahan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	0	20
Artvin Çoruh Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	0	0	0	45	0
Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	0
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Balıkesir Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	40	40	40
Bartın Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	0	0	0	0
Batman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Bayburt Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Bingöl Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	40	40	20
Bitlis Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	20

Tablo 1 (Devamı). BESÖ Bölümü ile EBESÖ Bölümünün Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Bursa Uludağ Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Çukurova Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Dicle Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	40
Dokuz Eylül Üniversitesi	Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Düzce Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Ege Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Erciyes Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	40	40	40	25
	Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	0
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	0	0	0	0
Erzurum Teknik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	40	40	40	30
	Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	0	0	0	0
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Fırat Üniversitesi (Elazığ)	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Gazi Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Gaziantep Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Giresun Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Gümüşhane Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	20
Hacettepe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40

Tablo 1 (Devamı). BESÖ Bölümü ile EBESÖ Bölümünün Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Hakkari Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	0
Harran Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	40
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	40	40	20	30
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	0	0	0	0
Hitit Üniversitesi (Çorum)	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	50	35
Iğdır Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	0	0	0
İnönü Üniversitesi (Malatya)	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
		EBESÖ	40	50	40	40	40
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	45
Kafkas Üniversitesi (Kars)	Sarıkamış Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	20
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Karabük Üniversitesi	Hasan Doğan Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	20
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	50	40
Kastamonu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	20
Kırıkkale Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Kilis Yedi Aralık Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	40
Kocaeli Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	0	0	50
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Mardin Artuklu Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	40
Marmara Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40

Tablo 1 (Devamı). BESÖ Bölümü ile EBESÖ Bölümünün Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Mersin Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Munzur Üniversitesi (Tunceli)	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	0	40	40	20
Muş Alparslan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	25
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	40	40	40
	Eğitim Fakültesi	BESÖ	40	40	0	0	0
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	50	40
Ordu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	30
Pamukkale Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	30	30	40	40	40
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	40	40	40	20
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	0	0	0	0
Sakarya Uygulamalı Bilimler	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Selçuk Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Siirt Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	20
Sinop Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Süleyman Demirel Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Şırnak Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	25
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30

Tablo 1 (Devamı). BESÖ Bölümü ile EBESÖ Bölümünün Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

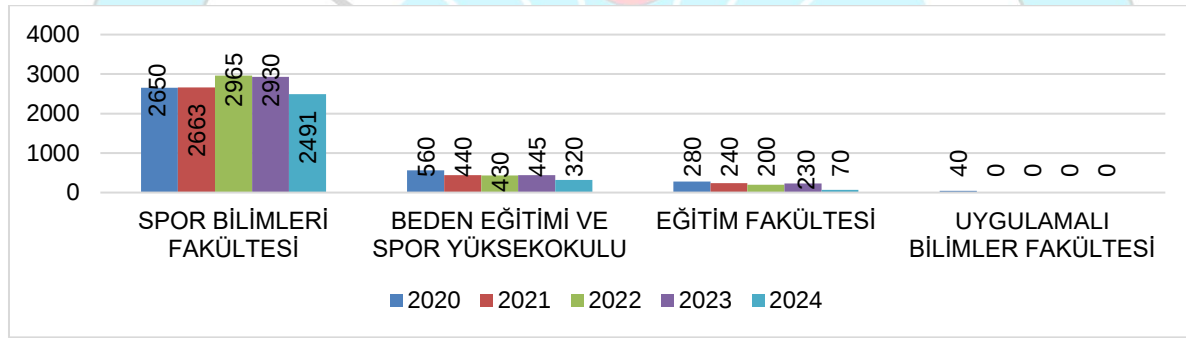
ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Trabzon Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
Trakya Üniversitesi (Edirne)	Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	40
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	40
Yozgat Bozok Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	35
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	40	40	40	40	25
Fenerbahçe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	60	40	40	25	20
Haliç Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	40	40	40	30
İstanbul Aydın Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	33	35	35	22
İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	BESÖ	40	0	0	0	0
İstanbul Gedik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	20	20	20	10
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	40	20	30	30	29
Girne Amerikan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	30	30	30
Lefke Avrupa Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	30	30	30
Uluslararası Final Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	20	20	20
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	BESÖ	0	0	0	30	30
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	BESÖ	0	0	30	0	0
Yakın Doğu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	BESÖ	0	0	30	30	30

Tablo 1’de Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne ilişkin üniversite dağılımları incelendiğinde; Türkiye’de 84 devlet üniversitesinde (%88,42), 6 vakıf üniversitesinde (%6,31) bulunurken KKTC’de ise 5 üniversitede (%5,26) olmak üzere 95 üniversitede bulunduğu görülmektedir. EBESÖ bölümü ise Türkiye’de sadece İnönü Üniversitesi’nde yer almaktadır.

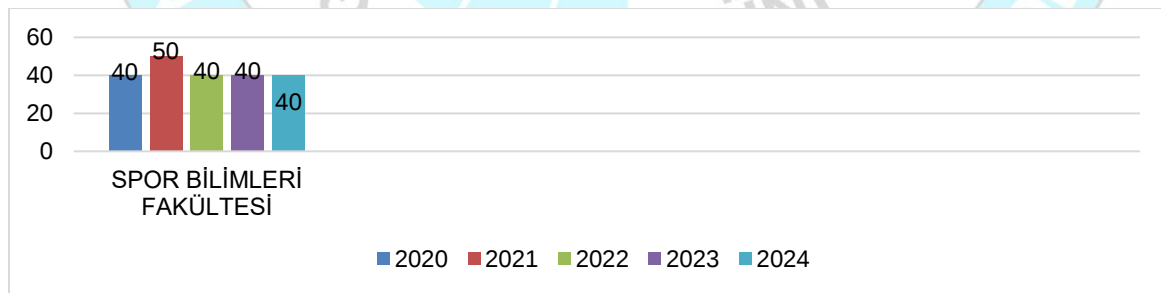
BESÖ bölümünün sadece spor bilimleri fakültesinde değil aynı zamanda eğitim fakültesi, uygulamalı bilimler fakültesi ile BESYO’da bulunduğu belirlenmiştir. Fakülteler bazında dağılımlar incelendiğinde beden eğitimi ve spor bölümünün

Türkiye’de bulunan devlet üniversitelerinin 69’unda (%72,63), vakıf üniversitelerinin 5’inde (%5,26) ve KKTC’de bulunan üniversitelerin 4’ünde (%4,21) olmak üzere 78 Spor Bilimleri Fakültesi bünyesinde bulunduğu görülmektedir. Eğitim fakültesi bünyesinde incelendiğinde Türkiye’de 7 devlet üniversitesinde (%7,36), KKTC’de 1 üniversitede (%1,05) olmak üzere 8 eğitim fakültesinde yer aldığı belirlenmiştir. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu dağılımları incelendiğinde ise Türkiye’de 15 devlet üniversitesinde (%15,78), KKTC’de de 1 üniversitede (%1,05) olmak üzere toplam 16 BESYO’da bulunmaktadır. Uygulamalı bilimler fakültesi bünyesinde ise yalnızca Türkiye’de 1 vakıf üniversitesinde (%1,05) yer almaktadır. EBESÖ bölümü ise Türkiye’de bulunan İnönü Üniversitesi’nin sadece 1 spor bilimleri fakültesinde bulunmaktadır.

Yıllara göre kontenjan sayıları incelendiğinde ise 2020 yılında 3530, 2021 yılında 3343, 2022 yılında 3595, 2023 yılında 3605 ve 2024 yılında 2881 olarak belirlenmiştir. Fakültelere göre dağılımları incelendiğinde 78 Spor Bilimleri Fakültesi (%75,72), 8 Eğitim Fakültesi (%7,76), 16 BESYO (%15,53) Ve 1 Uygulamalı Bilimler Fakültesi (%0,97) olarak saptanmıştır. Aşağıda “BESÖ Bölümünün Yıl Bazında Fakültelere Göre Kontenjan Sayıları” grafik 1’de ve “EBESÖ Bölümünün Yıl Bazında Fakültelere Göre Kontenjan Sayıları” grafik 2’de gösterilmiştir.

Grafik 1. BESÖ Bölümünün Yıl Bazında Fakültelere Göre Kontenjan Sayıları

Grafik 2. EBESÖ Bölümünün Yıl Bazında Fakültelere Göre Kontenjan Sayıları

2. 2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan pedagojik formasyon sertifika programı ile beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan antrenörlük eğitimi, rekreasyon, spor yöneticiliği, egzersiz ve spor bilimleri ile engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümleri, bu bölümlerin bulunduğu fakültelerin ve kontenjan sayılarının dağılımlarına ilişkin frekans tablosu ilgili yıllarda ÖSYM tarafından yayımlanan kontenjan kılavuzlarına göre düzenlenerek Tablo 2’de gösterilmiştir^{38,39,40,41,42}.

Tablo 2. Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Adıyaman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		Rek	50	50	50	50	55
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Spor bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		SY	0	0	40	40	45
Akdeniz Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	45	45	45	45	50
		Rek	40	40	40	40	45
		SY	0	0	0	0	55
Aksaray Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	45	45	45	45	50
Alanya Alaaddin Keykubad Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		Rek	50	50	50	50	55
Ankara Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	50	50	50	50	55
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	40	40	40	45
		SY	0	0	40	40	45
		ESB	40	0	0	0	0
Ardahan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	0	40	45
		SY	50	50	50	0	0
Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	100	50	50	50
		Rek	90	0	40	45	30
		SY	0	0	100	100	55
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	100	55
		Rek	90	90	90	100	50
		SY	90	90	90	100	50
Balıkesir Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		SY	90	90	90	90	55
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	40	40	45
		SY	0	0	0	0	40

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Bartın Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	0	50	50	55
		Rek	90	0	0	0	0
		SY	90	0	0	0	0
Başkent Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Fakültesi	ESB	35	0	0	0	0
Batman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	90	90	90	90	55
Bayburt Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		Rek	0	0	60	60	65
		SY	50	50	50	60	65
Bingöl Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	50	50	50
		SY	0	0	30	30	30
Bitlis Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	0	0	0	0	40
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	80	80	40	40	45
		SY	80	80	40	40	45
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
Bursa Uludağ Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	50
		AE	90	90	90	90	50
		Rek	40	44	40	40	45
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	90	50	50	50	50
		AE	50	50	50	50	55
Çukurova Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	0	0	0	50	55
		AE	50	50	50	50	55
Dicle Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	SY	50	50	50	50	55
		AE	50	50	50	50	55
Dokuz Eylül Üniversitesi	Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	0	0	0	0	30
		SY	0	0	40	50	55
		AE	50	50	50	50	55
Düzce Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	50	50	50	50	55
		AE	90	90	60	60	65
Ege Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	40	40	40	40	45

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Erciyes Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		Rek	90	91	90	90	55
		SY	90	90	90	90	55
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	0	40	40	40	45
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	SY	40	0	0	0	0
Erzurum Teknik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	40	40	45
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	45
		Rek	50	0	50	50	55
		SY	0	0	0	0	50
Fırat Üniversitesi (Elazığ)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		Rek	90	90	90	90	55
Gazi Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		Rek	0	0	0	0	60
		SY	0	0	50	50	55
Gaziantep Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	45
		SY	40	40	40	40	45
Giresun Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
Gümüşhane Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	90	0	90	90	55
Hacettepe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	45
		Rek	40	40	40	40	45
Hakkari Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	0	0	30
		SY	0	0	0	0	30
Harran Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	0	50	0	0	0
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	40	40	20	20
		Rek	0	30	30	20	20
		SY	30	30	30	20	25
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	40	0	0	0	0
		Rek	30	0	0	0	0
		SY	30	0	0	0	0

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Hitit Üniversitesi (Çorum)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	50	60	65
		Rek	50	90	50	60	65
		SY	90	90	50	60	65
İğdır Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	90	90	0	0	0
İnönü Üniversitesi (Malatya)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	45
		SY	40	44	0	0	0
İzmir Demokrasi Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Fakültesi	ESB	0	0	0	0	65
Kafkas Üniversitesi (Kars)	Sarıkamış Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	50	50	50	55
		SY	90	90	90	110	65
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	80	80	80	80	45
Karabük Üniversitesi	Hasan Doğan Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	40
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	110	60
		SY	0	0	60	85	55
Kastamonu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	100	55
		SY	90	90	90	100	55
Kırıkkale Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	45	45	45	45	50
		Rek	40	45	45	45	50
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	40	50	50	50	55
Kilis Yedi Aralık Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	90	90	90	90	55
Kocaeli Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	0	0	50
		Rek	0	0	0	0	50
		SY	0	0	0	0	50
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	90	55
		Rek	90	90	90	90	55
		SY	90	90	90	90	55
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		Rek	40	40	40	40	45
		SY	50	50	50	50	50

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Mardin Artuklu Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	90	90	90	100	65
		SY	50	50	50	60	65
Marmara Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	150	150	150	150	155
		SY	50	50	50	50	55
Mersin Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	40
		Rek	80	80	40	40	45
		SY	40	40	40	40	45
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	80	80	40	40	45
		Rek	80	80	40	40	45
		SY	80	80	40	40	45
Munzur Üniversitesi (Tunceli)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	0	40	40	45
		Rek	40	0	20	30	35
		SY	50	0	20	30	35
Muş Alparslan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		EESB	50	50	51	50	40
		Rek	0	0	40	40	45
		SY	50	50	50	50	55
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	110	65
		AE	90	90	90	100	65
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	40	0	30	30	35
		SY	90	90	90	100	65
Ordu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	40	40	40	40	45
		AE	40	40	40	40	45
Pamukkale Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	40	40	40	40	45
		SY	0	0	0	0	50
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	0	0	40	40	45

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Sağlık Bilimleri Üniversitesi (İstanbul)	Hamidiye Yaşam Bilimleri Fakültesi	ESB	50	50	50	60	0
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		Rek	0	0	50	50	55
		AE	90	90	90	90	55
Selçuk Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	90	90	90	100	55
		SY	90	90	90	90	55
Siirt Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	90	90	90	90	55
		SY	90	90	90	90	55
Sinop Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	0	0	30	40	45
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	40	40	40	40	45
		SY	40	40	40	40	45
Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta)	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	50	50	50	50	55
		SY	0	40	40	40	45
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	50	50	50	50	55
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	100	55
		SY	60	50	50	50	55
		AE	40	40	40	40	45
Trabzon Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	0	0	20	30	35
		SY	0	0	40	40	45
		AE	90	90	90	60	65
Trakya Üniversitesi (Edirne)	Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	30	30	30	30	35
		SY	90	90	90	100	55
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	40	40	40	40	45
		AE	0	0	40	40	45
Yalova Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rek	0	0	30	40	45
		SY	0	0	40	40	45
Yozgat Bozok Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	90	90	90	100	65
		SY	90	90	90	90	55
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	0	0	40	50	55

Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
Avrasya Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	ESB	0	0	35	40	50
		Rek	0	0	0	40	50
		SY	0	0	0	40	50
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	ESB	53	20	0	0	0
Başkent Üniversitesi	Sağlık Bilimleri Fakültesi	ESB	0	35	35	35	35
Fenerbahçe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	70	70	70	70	72
		ESB	0	0	25	25	25
		SY	60	60	60	50	52
Haliç Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	80	70	70	70	70
		Rek	61	50	50	55	60
		SY	130	125	115	77	120
İstanbul Aydın Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	70	70	70	70	70
		Rek	35	41	50	55	60
		SY	60	60	70	70	70
İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	AE	70	0	0	0	0
		Rek	35	0	0	0	0
		SY	60	0	0	0	0
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	SY	0	0	25	35	35
İstanbul Esenyurt Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	48	48	60	70	70
		SY	48	37	45	60	60
İstanbul Galata Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	60	70	70	70	70
İstanbul Gedik Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	49	58	58	65	60
		ESB	0	0	0	0	30
		SY	28	25	25	40	45
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	90	110	120	125	130
		ESB	80	80	80	80	70
		EESB	70	70	80	80	70
		Rek	80	80	80	80	70
		SY	80	70	60	65	70

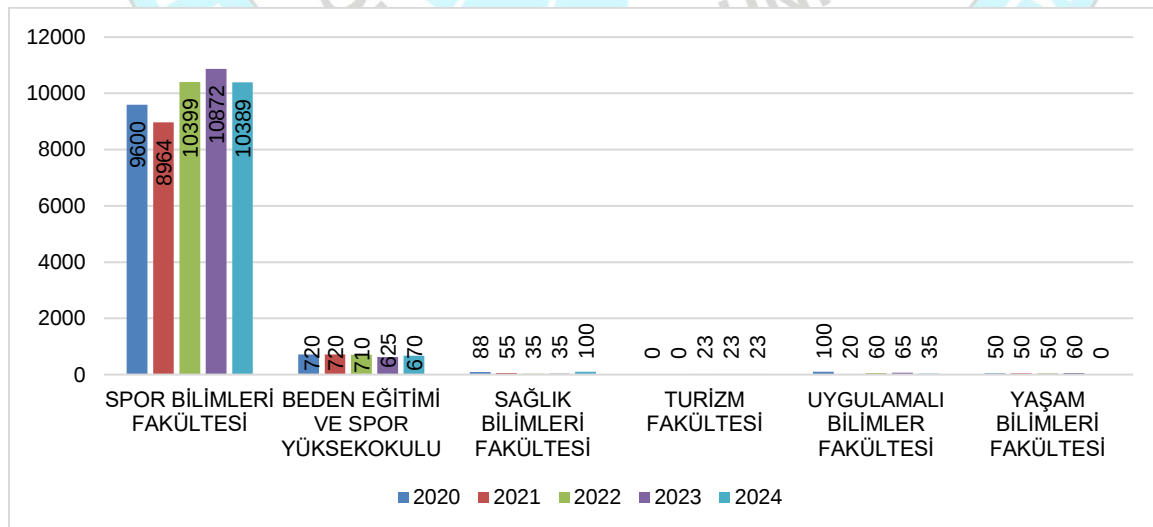
Tablo 2 (Devamı). Antrenörlük Eğitimi (AE), Rekreasyon (Rek), Spor Yöneticiliği (SY), Egzersiz ve Spor Bilimleri (ESB) ile Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri (EESB) Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE / Y.O.	BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024
İstanbul Nişantaşı Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	52	62	70	70	70
		ESB	60	60	70	75	70
		Rek	52	62	70	75	70
		SY	52	62	70	70	70
İstanbul Okan Fakültesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	SY	30	20	35	30	0
İstanbul Rumeli Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	70	70	70	70	70
		ESB	60	60	70	75	70
		EESB	60	60	70	75	70
		Rek	70	70	80	80	70
		SY	70	70	70	70	70
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	SY	0	0	0	0	30
İstanbul Topkapı Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	70	70	70
		Rek	0	0	70	75	70
		SY	0	0	70	70	70
Lokman Hekim Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	35	45	55	70	60
		SY	0	0	30	40	40
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Turizm Fakültesi	Rek	0	0	23	23	23
Girne Amerikan Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	30	30	35
Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	0	0	30	30	30
		Rek	0	0	30	35	35
		SY	0	0	30	35	35
Lefke Avrupa Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	30	35	40
		SY	0	0	30	30	30
Uluslararası Final Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	20	30	35
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	AE	0	0	30	0	0
		Rek	0	0	30	0	0
		SY	0	0	30	0	0
Yakın Doğu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	AE	0	0	30	30	30
		Rek	0	0	30	30	30
		SY	0	0	30	30	30

Tablo 2’de pedagojik formasyon sertifika programı ile beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan diğer spor bölümlerine ilişkin üniversite dağılımları incelendiğinde; Türkiye’de 84 devlet üniversitesinde (%77,77), 17 vakıf üniversitesinde (%15,74) bulunurken KKTC’de ise 7 üniversitede (%6,48) olmak üzere 108 üniversitede bulunmaktadır.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan diğer spor bölümlerinin sadece spor bilimleri fakültesinde değil aynı zamanda sağlık bilimleri fakültesi, turizm fakültesi, yaşam bilimleri fakültesi, uygulamalı bilimler fakültesi ile beden eğitimi ve spor yüksekokulunda bulunduğu belirlenmiştir. Fakülteler bazında dağılımlar incelendiğinde ilgili spor bölümlerinin Türkiye’de bulunan devlet üniversitelerinin 71’inde (%65,74), vakıf üniversitelerinin 10’unda (%9,25) ve KKTC’de bulunan üniversitelerin 4’ünde (%3,70) olmak üzere 85 Spor Bilimleri Fakültesi bünyesinde bulunduğu görülmektedir. Sağlık bilimleri fakültesi bünyesinde incelendiğinde Türkiye’de 2 devlet üniversitesinde (%1,85), 2’de vakıf üniversitesinde (%1,85) olmak üzere 4 sağlık bilimleri fakültesinde yer aldığı belirlenmiştir. Turizm fakültesi bünyesinde incelendiğinde KKTC’de bulunan sadece 1 üniversitede (%0,92) yer aldığı belirlenmiştir. Yaşam bilimleri fakültesi bünyesinde incelendiğinde Türkiye’de 1 devlet üniversitesinde (%0,92) yer aldığı belirlenmiştir. Uygulamalı bilimleri fakültesi bünyesinde incelendiğinde Türkiye’de 3 vakıf üniversitesinde (%2,77) yer aldığı belirlenmiştir. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu dağılımları incelendiğinde ise Türkiye’de 11 devlet üniversitesinde (%10,18), 3 vakıf üniversitesinde (%2,77) ve KKTC’de de 2 üniversitede (%1,85) olmak üzere toplam 16 BESYO’da bulunmaktadır.

Yıllara göre toplam kontenjan sayıları incelendiğinde ise 2020 yılında 10558, 2021 yılında 9809, 2022 yılında 11277, 2023 yılında 11680 ve 2024 yılında 11217 olarak belirlenmiştir. Fakültelere göre dağılımları incelendiğinde 85 Spor Bilimleri Fakültesi (%77,27), 4 Sağlık Bilimleri Fakültesi (%3,63), 1 Turizm Fakültesi (%0,90), 1 Yaşam Bilimleri Fakültesi (%0,90), 3 Uygulamalı Bilimler Fakültesi (%2,72) ve 16 BESYO (%14,54) olarak saptanmıştır. Aşağıda “Antrenörlük Eğitimi, Rekreasyon, Spor Yöneticiliği, ESB ile EESB Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları” grafik 3’te gösterilmiştir.

Grafik 3. AE, REK, SY, ESB ile EESB Bölümlerinin Üniversitelere Göre Kontenjan Sayıları

3- 2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümlerin yıl bazında toplam kontenjanlarına ilişkin frekans dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Türkiye ve KKTC’de ilgili üniversitelerin 2020-2024 yıllarına ait kontenjanlarının içerik analizi

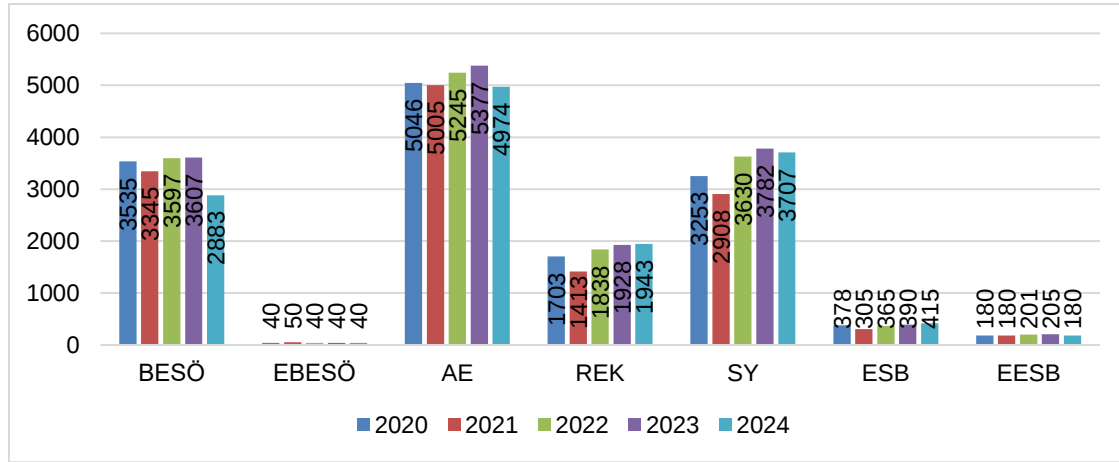
BÖLÜMLER	2020	2021	2022	2023	2024	TOPLAM
BESÖ	3530	3343	3595	3605	2881	16954
EBESÖ	40	50	40	40	40	210
Antrenörlük Eğitimi	5044	5003	5243	5375	4972	25637
Rekreasyon	1703	1413	1838	1928	1943	8825
Spor Yöneticiliği	3253	2908	3630	3782	3707	17280
ESB	378	305	365	390	415	1853
EESB	180	180	201	205	180	946
TOPLAM	14128	13202	14912	15325	14138	71705

Spor bilimleri fakültesi, eğitim fakültesi, yaşam bilimleri fakültesi, turizm fakültesi, uygulamalı bilimler fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile sağlık bilimleri fakültesinde yer alan rekreasyon, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, egzersiz ve spor bilimleri ile engellilerde egzersiz ve spor bölümlerinin kontenjan sayılarının düzenlendiği son 5 yıla ait veriler Tablo 3’te gösterilmiştir. 2020-2024 yılları arasındaki Türkiye ve KKTC üniversitelerinin kontenjan verileri üzerine yapılan içerik analizi sonucunda aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

2020 yılında, BESÖ / EBESÖ bölümü için ayrılan öğrenci kontenjanı 3570, 2021 yılında 3393, 2022 yılında 3635, 2023 yılında 3645 ve 2024 yılında 2921’dir. 5 yılda toplam, beden eğitimi ve spor öğretmenliği / engellilerde BESÖ bölümü için ayrılan kontenjan sayısı ise 17164 olduğu görülmektedir.

BESÖ / EBESÖ dışında kalan antrenörlük eğitimi, rekreasyon, spor yöneticiliği, egzersiz ve spor bilimleri ile engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümleri için 2020 yılında 10558, 2021 yılında 9809, 2022 yılında 11277, 2023 yılında 11680 ve 2024 yılında 11217 olduğu ve 5 yılda toplam 54541 kontenjan ayrıldığı görülmektedir.

2020-2024 yıllarına ait Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümlerin yıllara göre genel kontenjan sayıları aşağıdaki grafik 4’te gösterilmiştir.

Grafik 4. Türkiye’de ve KKTC’de bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni olmaya hak kazanan tüm bölümlerin yıllara göre genel kontenjan sayıları

4. 2020-2024 yıllarına ait Beden eğitimi ve spor branşında taban KPSS puanları, taban sözlü sınav puanı ve öğretmen atama sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 4’te gösterilmiştir^{43,44,45}.

Tablo 4. 2020- 2024 Yıllarına Ait Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni KPSS Atama Puanı ve Öğretmen Atama Sayıları

BEDEN EĞİTİMİ		
2020		
Taban Sözlü Sınav Puanı	Taban KPSS Puanı	Atama Sayısı
76	76,05593	810
2021		
Taban Sözlü Sınav Puanı	Taban KPSS Puanı	Atama Sayısı
82	81,929	891
2022		
Taban Sözlü Sınav Puanı	Taban KPSS Puanı	Atama Sayısı
82	81,736	288
2023		
Taban Sözlü Sınav Puanı	Taban KPSS Puanı	Atama Sayısı
81	80,569	990
2024		
Taban Sözlü Sınav Puanı	Taban KPSS Puanı	Atama Sayısı
85,878885	80,44888	320
Son 5 Yıl		
TOPLAM ATAMA SAYISI		3299

Tablo 4’e göre 5 yıla ait ortalama taban sözlü sınav puanı ortalaması, taban KPSS puanı ortalaması ve toplam atama sayısı da sayısal veri olarak sunulmuştur. 2020 yılında atama sayısı 810, 2021 yılında 891, 2022 yılında 288 ve 2023 yılında 990 öğretmen ataması yapıldığı görülmektedir. 2024 yılında ise bu sayı 320 olarak belirlenmiştir. Son 5 yılda beden eğitimi ve spor branşında toplam öğretmen atama sayısının 3299 olduğu görülmektedir. Ayrıca son 5 yıla ait KPSS taban puanları ile taban sözlü sınav puanları incelendiğinde ise taban KPSS puan aralığının 76 ile yaklaşık 82 puan aralığında olduğu, 2020-2023 yılları arasındaki taban puan ile taban

sözlü puanlarının birbirine denk olduğu ancak 2024 yılı bu puanlar arasında taban sözlü puanında artış olduğu anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Yapılan araştırma sonucunda, 2020–2024 yılları arasında beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümleri için ayrılan toplam kontenjan sayıları sırasıyla 3570, 3393, 3635, 3645 ve 2921 olarak belirlenmiştir. Aynı dönemde öğretmen atama sayıları ise 2020 yılında 810, 2021’de 891, 2022’de 288, 2023’te 990 ve 2024’te 320 olarak gerçekleşmiştir. Son beş yılın toplam kontenjanı 17.164 iken, toplam atama sayısı ise 3.299’dur. 2020 yılında öğretmenlik bölümüne yerleşen öğrencilerin 2024 yılında mezun olduğu varsayımıyla, 2024 yılı atama sayısı (320), yalnızca öğretmenlik bölümüne yerleşen öğrencilerin yaklaşık %10’unu karşılamaktadır. Bu durumun, mezun öğretmen adaylarının iş istihdamı açısından oldukça yetersiz bir sayı olduğunu göstermektedir. Üstelik pedagojik formasyon sertifika programı ile mezun olan diğer bölümlerdeki öğrenci sayıları da eklendiğinde, toplam öğretmen atama sayısının yüzdesel olarak çok düşük kaldığı ve atama ihtiyacını karşılamadığı açıkça görülmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenliği / engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği dışındaki ilgili spor bölümleri için 2020 yılında 10558, 2021 yılında 9809, 2022 yılında 11277, 2023 yılında 11680 ve 2024 yılında 11217 kontenjan ayrıldığı görülmektedir. Tek tek bu bölümleri yıl bazında incelediğimizde antrenörlük eğitimi bölümü için; 2020 yılında 5046, 2021 yılında 5005, 2022 yılında 5245, 2023 yılında 5377 ve 2024 yılında 4974 kontenjan, rekreasyon bölümü için; 2020 yılında 1703, 2021 yılında 1413, 2022 yılında 1838, 2023 yılında 1928 ve 2024 yılında 1943 kontenjan, spor yöneticiliği bölümü için; 2020 yılında 3253, 2021 yılında 2908, 2022 yılında 3630, 2023 yılında 3782 ve 2024 yılında 3707 kontenjan, egzersiz ve spor bilimleri bölümü için; 2020 yılında 378, 2021 yılında 305, 2022 yılında 365, 2023 yılında 390 ve 2024 yılında 415 kontenjan, engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümü için ise; 2020 yılında 180, 2021 yılında 180, 2022 yılında 201, 2023 yılında 205 ve 2024 yılında 180 kontenjan açılmıştır. Bu bölümlerdeki öğrencilerin isteğe bağlı olarak lisans eğitimi devam ederken pedagojik formasyon eğitimi alma hakları da vardır. Bu eğitimin sonunda beden eğitimi ve spor öğretmeni olabilmektedirler¹⁵. Atama sayıları ve öğretmenlik bölümü için ayrılan kontenjan sayıları göz önünde bulundurulduğunda formasyon ihtiyacının olmadığı görülmektedir. Sadece öğretmenlik bölümü için ayrılan kontenjanlara bakıldığında bile öğretmenlik bölümü kontenjan sayılarının atama sayılarının oldukça üstünde olduğu da açıkça görülmektedir. İlgili spor bölümlerinin formasyon alabilmesiyle birlikte zaten beden eğitimi ve spor öğretmeni atamasında oluşan yığılmayı daha da artırmaya sebep olmaktadır. Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla beden eğitimi ve spor öğretmenliği için ayrılan kontenjan sayılarının düşürülmesi, öğretmen atama sayılarının artırılması ve ilgili diğer bölümlere öğretmen olmasına olanak sağlayan pedagojik formasyon sertifika programlarının ise kaldırılması önerilmektedir.

Ayrıca 17 Mayıs 2024 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan ‘Tasarruf Genelgesi’ kapsamında öğretmen alımları etkilenmekte ve atama sayıları bu doğrultuda azalacağı öngörülmektedir. Bunların yanı sıra ‘öğretmen akademisi’ isimli yeni bir uygulama ortaya çıkmıştır. İlk defa 2025 yılında uygulaması yapılacak olan bu akademi kapsamında, öğretmen adaylarına mesleğe başlamadan önce 550 saatlik zorunlu bir eğitim verilecek, başarılı olan öğretmen adayları sözleşmeli olarak atanacak ve üç yılın

sonunda kadroya geçme hakkına sahip olacaktır. Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini artırmak ve eğitim kalitesinde iyileşme sağlamak için kurulan bu akademiye AGS puanı baz alınarak öğretmen adayları alınacaktır.

Öğretmen akademisine AGS’de yeterli puana sahip öğretmen adaylarının başvuracağı düşünüldüğünde hem doğrudan öğretmenlik bölümü öğrencileri hem de pedagojik formasyon sertifika programı ile öğretmen olmaya hak kazanacak diğer bölüm öğrencileri yerleşecektir. AGS puanları hesaplanırken öğretmenlik bölümlerinden doğrudan tercih yapan kişilere ayrıcalık sağlanması gerektiği düşünülmektedir. Şöyle ki öğretmenlik bölümlerine yerleşen öğrencilerin üniversiteye giriş sınavı puanları ve başarı sıralamaları diğer bölümlerden daha üst seviyede yapılmaktadır. Hem başarı durumları daha yüksek olan hem de birinci sınıftan beri öğretmenlik ruhuyla ve bilinciyle yetiştirilen ve mezun olduklarında sadece öğretmen olmaya doğrudan hak kazanan bireyler olması açısından AGS’de ek puan uygulanması önerilmektedir.

Ayrıca 7528 sayılı Öğretmenlik Mesleği Kanunu’nda⁴⁶ yer aldığı üzere öğretmen akademisinde öğretmenlik bölümü mezunlarına 3 dönem diğer bölüm mezunlarına 4 dönem boyunca verilecek eğitim süresi ele alındığında öğretmenlik bölümü öğrencilerin ya daha kısa süreli eğitim almaları da ya da akademiden muaf tutulmaları sağlanabilir.

Bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar, Yılmaz’ın (2015) çalışmasının bulgularıyla uyumludur. Yılmaz (2015)¹⁵e göre, 2011-2014 yıllarında yapılan atama sayısı ile KPSS’ye giren aday öğretmen sayısı arasında arz-talep dengesinin sağlanmadığı belirtilmiştir. Ayrıca pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmen yetiştirilmemesi gerektiği, lisans eğitimi süresince öğretmen adaylarının alması gerektiği ifade edilmiştir. Korkmaz (2021)⁴⁷ ise, pedagojik formasyon eğitiminin sıkıştırılmış bir zamanda değil de uygun ve geniş bir zamanda verilmesi öğretmen adaylarının dersi daha iyi anlaması ve uygulayabilmesi anlamında daha iyi olabileceğini belirtmiştir. Baran ve Sabah (2025)⁴⁸, öğretmen adaylarının öğretmen akademisinin gerekliliğine dair görüşleri değerlendirdiği çalışmada ise, öğretmen adaylarının çoğunluğu; bölüm tercihlerinin sınırlandırılması, atama süreçlerinin yavaşlatılması, adaylar arasında rekabet yaratılması, lisans eğitimi eksikliklerinin giderilerek eğitimin kalitesinin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra diğer katılımcılar, akademinin adayların beceri kazanmalarına ve sürekli bir öğrenme süreci yaşamalarına imkân sağlayacağını ifade etmiştir. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın *Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları Özel İhtisas Komisyonu Raporu’na* (2000)⁴⁹, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin kapasitenin üzerinde öğrenci aldığına ve bu durumun MEB’in öğretmen istihdamı ile mezun sayıları arasında uyumsuzluk oluşturacağına dikkat çekmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara ortaya konmuş olan mevcut durum, geçmişteki bir durumun hala güncelliğini koruduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Tüm bu bulgular, beş yılda Türkiye genelinde ve KKTC’de bulunan spor bilimleri fakültesi, eğitim fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu, sağlık bilimleri fakültesi ile uygulamalı bilimler fakültesinde yer alan rekreasyon, spor yöneticiliği, antrenörlük eğitimi, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, engellilerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, egzersiz ve spor bilimleri ve engellilerde egzersiz ve spor bilimleri bölümlerinin kontenjan sayılarını net bir şekilde görmeye yönelik literatüre önemli katkılar sağlamaktadır.

Özetle kontenjan, pedagojik formasyon, öğretmen akademileri, AGS, atama sayıları, öğretmen ihtiyacı konusunda öneriler şu şekilde belirtilmiştir:

Kontenjan

- ✓ Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü için kontenjan sayıları, öğretmen atama sayılarına göre optimize edilmeli, gereksiz artışlar önlenmelidir.
- ✓ Diğer spor bilimleri alanı bölümlerinde formasyon ile öğretmen olma imkânı verilmesi sınırlandırılmalı veya kaldırılmalıdır, böylece öğretmen atamalarında oluşan gereksiz yığılma azaltılabilir.

Pedagojik Formasyon

- ✓ Pedagojik formasyon sertifika programları mevcutta beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerindeki kontenjan sayılarının oldukça yeterli sayıda olmasından dolayı diğer bölümlere verilmesine ihtiyaç duyulmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle ilgili bölümlerin lisans ders içeriklerinde pedagojik formasyon dersleri verildiği için ayrıca diğer bölümlere sertifika programlarının açılmaması gerektiği önerilmektedir.

Öğretmen Akademileri ve AGS

- ✓ Akademiye verilecek eğitim süreleri, beden eğitimi öğretmenliği bölüm mezunları için kısaltılabilir veya muafiyet tanınabilir.
- ✓ Öğretmenlik bölümü mezunu olmayan ancak pedagojik formasyon sertifika programı ile atanmaya hak kazanan diğer adaylar, akademi süresini tam olarak tamamlamalıdır.
- ✓ Öğretmenlik bölümü mezunlarına öğretmen akademisi başvuruları için girmiş oldukları AGS puanlarına ek puan avantajı sağlayarak mezunların hem akademiye hem atamalarda öncelikli olması gerektiği düşünülmektedir. Böylece, öğretmenlik ruhu ve başarı düzeyi yüksek adaylar doğrudan sisteme kazandırılabilir.

Atama Sayıları ve Öğretmen İhtiyacı

- ✓ Öğretmen ihtiyacının karşılanabilmesi için MEB tarafından atama sayıları artırılmalı ve tasarruf genelgesinin etkileri minimize edilmelidir.
- ✓ Kontenjan ve atama düzenlemeleri, nitelikli öğretmen yetiştirme hedefi gözetilerek yapılmalıdır. Sadece sayısal yerleştirme değil, öğretmenlik mesleğine uygun adayların seçilmesi ve yetiştirilmesi öncelik olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Tylor WR. (1950). *Basic principles of curriculum development and instruction*, university of Chicago pres. Akt: Ertürk S. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Yekentepe Yayınları. İstanbul.
2. Ertürk S. (1984). *Eğitimde program geliştirme*. Beşinci baskı, Yekentepe Yayınları. Ankara.
3. Aydın A. (2000). *Sınıf yönetimi*. Alfa Yayın Basımevi. İstanbul.
4. Harmandar İH. (2000). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Kütahya.
5. Levent E. (2018). *Eğitim, birey ve değişim*. <http://www.etemlevent.com/makaleler/85-egitim-birey-ve-degisim.html>, 13.
6. Sağlam ÇA. (2008). *Eğitim bilimine giriş*. Maya Akademi. Ankara.
7. Özden Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm eğitimde yeni değerler*. Pegem A Yayınları. Ankara, 9.

8. Yetim AA., Göktaş Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri. *Eğitim Dergisi*. Kastamonu. 12(2), 541-550, 154.
9. Tezcan M. (2014). *Eğitim sosyolojisi*. 14. Baskı. Anı Yayıncılık.
10. Erden M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Epsilon Yayıncılık.
11. MEB. (1990). *Milli Eğitim temel kanunu*. Ankara.
12. Tamer K., Pulur A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Kozan Ofset. Ankara.
13. Can S., Şen D., Şirinkan A., Şekertekin MA. (1999). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrenci Paneli*. Erzurum.
14. Doğan Y., Filiz B. (2019). *Beden eğitimi öğretmenleri ve örtük programı*. Gazi Kitabevi. Ankara, 90-100.
15. Yılmaz G. (2015). *Pedagojik formasyon yoluyla öğretmen yetiştirme uygulamalarında karşılaşılan güçlükler ve mezunlarının istihdamlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi. Elazığ.
16. ÖSYM. (2024). 2024 yılında yapılacak sınavlar ve başvuru kılavuzu. https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2024/OZYES/kilavuz_31072024.pdf
17. İnönü Üniversitesi. <https://www.inonu.edu.tr/egzersiz.spor/menu/4221/hakkimizda>. [Erişim tarihi: 2025]
18. Yıldız S., Tüfekçioğlu E., (2008). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında eğitim destekleri, kariyer gelişim olanakları ve eğitim sonrasında istihdam durumunun öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2(2), 89-97.
19. Yıldız SM., Özdağ S., (2008). Student opinion about higher education institution which gives physical education and sport education. *International Journal of Human Sciences*. 5(1).
20. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. (2023). *Egzersiz ve Spor Bilimleri*. <https://ataaof.edu.tr/programlar/egzersiz-ve-spor-bilimleri>
21. Rumeli Üniversitesi. (2025). <https://rumeli.edu.tr/tr/spor-bilimleri-fakultesi/bolumler/engellilerde-egzersiz-ve-spor-bilimleri-bolumu>.
22. MEB. (2017). *Mevzuat*. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/08144242_mevzuat.pdf
23. Bakırcı H., Şahin Ü., Kayman F., (2025). Branş Öğretmenlerinin Yeni Mülakat Sistemine Yönelik Görüşleri. *Eğitim bilim ve araştırma dergisi*. 6(2).
24. MEB.(2024) https://personel.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/17172705_sozlesmeliogretmenligeatamaduyurusumayis2024.pdf
25. Devlet Memurları Kanunu. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/12056_657.html.
26. Devlet Memurları Kanunu. (1965). *Resmî Gazete* 23 Temmuz 1965, Sayı:12056.
27. ÖSYM. (2025). <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2025/MEB-AGS/konudagilimi16012025.pdf>.
28. MEB. (2025). <https://www.meb.gov.tr/mill-egitim-bakanligi-akademi-giris-sinavinin-detaylari-belli-oldu/haber/35428/tr>.
29. MEB. (2025) <https://www.meb.gov.tr/cumhurbaskani-erdogandan-25-bin-ogretmen-atama-mujdesi/haber/36881/tr>
30. Milli Eğitim Akademisi. (2025). <https://milliegitimakademisi.com/>
31. Resmî Gazete. (2024) Mayıs 17. [Tasarruf Genelgesi]. *Resmî Gazete*, Sayı No. 31125807. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/05/20240517-5.pdf>
32. O'Leary Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. SAGE Publications Inc.

33. Bowen GA. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*. 9(2), 27-40.
34. Saldana J. (2011). *Fundamentals of qualitative research*. Oxford University Press.
35. Karasar N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
36. Yıldırım A., Şimşek H., (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
37. Seyidoğlu H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Güzem Can Yayınları.
38. ÖSYM. (2020). Tablo-1 ve Tablo-2 yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf>
39. ÖSYM. (2021). Tablo-1 ve Tablo-2 yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2021/YKS/kntkilavuz05082021.pdf>
40. ÖSYM. (2022). Tablo-1 ve Tablo-2 yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2022/YKS/TERC%C4%B0H/tkilavuz27072022.pdf>
41. ÖSYM. (2023). Tablo-1 ve Tablo-2 yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2023/YKS/TERCIH/kkilavuz27072023di.pdf>
42. ÖSYM. (2024). Tablo-1 ve Tablo-2 yükseköğretim kurumları sınavı (YKS) yükseköğretim programları ve kontenjanları kılavuzu. https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2024/YKS/TERCIH/tkilavuz_02082024.pdf
43. MEB. (2020). Tablo-4 2020 Haziran sözleşmeli öğretmenlik ataması alan bazı taban puan ve atama sayısı. https://personel.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/02115247_TABAN_PUAN.pdf
44. MEB. (2021-2022-2023). Tablo-4 atama sayıları. https://sorgunram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/66/07/963633/dosyalar/2023_08/22161734_sorgun-ram-kpss-meb-atama-puanlari-son-3-yil.pdf
45. MEB. (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Mayıs 2024 sözleşmeli öğretmen alımı. https://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/07100535_MayYs-2024_YayYnlanacak_Kontenjan.pdf
46. Öğretmenlik Mesleği Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7528&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
47. Korkmaz İ. (2021). Lisans öğretim programı içinde ve lisans öğretim programına ek olarak pedagojik formasyon alan beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının yeterlik ve liderlik değişimlerinin incelenmesi. *Yüksek lisans tezi*, Niğde.
48. Baran M., Sabah S., (2025). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının KPSS (AGS MEB) sürecine ilişkin algıları*. *Amasya Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*. 2(1), 150-166.
49. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, (2000). *Beden eğitimi, spor ve İstanbul olimpiyatları özel ihtisas komisyonu raporu*, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.